C/2025/1189

21.3.2025

# Avizul Comitetului Economic și Social European

# Implicarea tinerilor în dialogul social și civil în regiunea mediteraneeană

## (aviz din proprie inițiativă)

(C/2025/1189)

Raportor: **Thomas WAGNSONNER**

Coraportoare: **Lidija PAVIĆ-ROGOŠIĆ**

| | |
|---|---|
| Consilieri | Karol ZABAWA, consilier, GrupUL II<br>Graziano TULLIO, consilier pentru coraportoare, Grupul III |
| Decizia Adunării Plenare | 17.1.2024 |
| Temei juridic | Articolul 52 alineatul (2) din Regulamentul de procedură |
| Secțiunea competentă | Secțiunea pentru relații externe |
| Data adoptării în secțiune | 23.11.2024 |
| Data adoptării în sesiunea plenară | 23.1.2025 |
| Sesiunea plenară nr. | 593 |
| Rezultatul votului (pentru/împotrivă/abțineri) | 175/0/3 |

## 1. Concluzii și recomandări

1.1. Prezentul aviz a fost elaborat împreună cu reprezentanții tinerilor. CESE recomandă implicarea tinerilor în toate etapele procesului de elaborare a politicilor, de la procesul decizional la punerea în aplicare și evaluarea politicilor. Este esențial să se pună în aplicare mecanisme solide de monitorizare, de feedback și de răspundere în toate etapele.

1.2. Procesele de dialog social și civil sunt o piatră de temelie a participării democratice. Cu toate acestea, organizațiile societății civile (OSC), organizațiile de tineret și organizațiile patronale și cele ale lucrătorilor întâmpină dificultăți în participarea efectivă la procesele decizionale. Libertatea de asociere, libertatea de exprimare și, în general, capacitatea entităților care reprezintă lucrătorii și societatea civilă de a le apăra drepturile și de a le exprima cererile sunt limitate în numeroase țări din regiunea MENA ([1]). Este nevoie să fie sprijinite procesele democratice care depășesc sfera alegerilor, creând mecanisme participative semnificative, caracterizate prin libertate civică, transparență, accesibilitatea informațiilor și oportunități pentru toți.

1.3. Experiențele și circumstanțele tinerilor și ale organizațiilor conduse de tineri din regiunea MENA variază foarte mult. Definițiile monodimensionale ale tineretului trebuie respinse prin recunoașterea caracteristicilor specifice ale numeroaselor grupuri de tineri și prin adoptarea unei abordări intersecționale pentru a evita trecerea cu vederea a diversității geografice și sociopolitice a tinerilor.

1.4. Situația socioeconomică a tinerilor din regiunea mediteraneeană (denumită în continuare „regiunea”) se caracterizează prin niveluri ridicate ale șomajului, forme de muncă atipică și informală, precum și salarii mici, lipsa unor locuri de muncă de calitate și ponderi mari ale tinerilor care nu sunt încadrați profesional și nu urmează niciun program educațional sau de formare (NEET). CESE subliniază necesitatea de a reforma atât piața forței de muncă, cât și sistemele de învățământ pentru a aborda aceste probleme.

([1]) Orientul Mijlociu și Africa de Nord.

1.5. Grupurile care provin din medii vulnerabile se confruntă cu provocări suplimentare în ceea ce privește reprezentarea, accesul la oportunități, piața muncii și alte domenii. CESE subliniază că este necesar să se elaboreze programe de sprijin care să vizeze aceste grupuri.

1.6. CESE remarcă faptul că sistemele de învățământ ar trebui să promoveze mai ferm implicarea civică prin procese participative și să creeze ecosisteme de sprijin pentru dobândirea seturilor de competențe adecvate (de exemplu, alfabetizarea politică și digitală), permițându-le tinerilor să se implice cu încredere în procesele instituționale. Societatea civilă și organizațiile partenerilor sociali ar trebui să sprijine în continuare tinerii prin organizarea de ateliere de consolidare a capacităților, facilitând conectarea acestora cu resurse și oportunități de implicare.

1.7. Desfășurarea unor activități de cercetare adecvate privind tinerii este o condiție prealabilă importantă pentru identificarea provocărilor și includerea intereselor tinerilor în procesele participative, pentru care sunt necesare date relevante. CESE subliniază importanța activităților de cercetare axate pe implicarea tinerilor pe piața muncii, în educație, în procesele participative și în viața comunității. Cooperarea dintre instituțiile de învățământ, mediul academic, sectorul de afaceri și organizațiile societății civile, inclusiv partenerii sociali, trebuie consolidată, punând în centrul atenției implicarea activă a tinerilor.

1.8. Țările din regiune se caracterizează adesea prin absența unor cadre suficiente pentru un dialog social eficace. CESE subliniază necesitatea de a consolida dialogul social tripartit și bipartit, în special prin punerea în aplicare cuprinzătoare a convențiilor fundamentale ale OIM privind dialogul social.

1.9. CESE subliniază beneficiile planurilor de acțiune pentru tineret, care ar putea servi drept foi de parcurs, cu acțiuni și instrumente specifice pentru cadre organizaționale mai favorabile incluziunii pentru participarea tinerilor la organizațiile partenerilor sociali. Încurajarea tinerilor lucrători să participe la negocierile colective și instituirea unor structuri reprezentative orientate spre tineret la nivel de întreprindere reprezintă o modalitate eficientă de integrare structurală a participării tinerilor în structurile de dialog social. CESE evidențiază exemplul consiliilor de reprezentare ale tinerilor („Jugendvertrauensräte" - JVR) înființate în Austria.

1.10. CESE solicită Comisiei Europene să sprijine o a treia fază a proiectului SOLiD ([2]), pentru a garanta că instrumentele dezvoltate sunt puse în aplicare în mod durabil. În plus, această fază ar trebui utilizată pentru a elabora o Cartă a tineretului similară Cartei femeii – deja existentă –, luând în considerare, în același timp, posibilitatea instituirii unor mecanisme consultative axate pe tineret.

1.11. Dialogul civil ar trebui să devină mai favorabil incluziunii, prin implicarea diferitelor grupuri – inclusiv a femeilor, a minorităților și a comunităților vulnerabile – prin sprijin financiar specific, precum și prin mecanisme de dialog mai eficace și interactive, facilitate de moderatori profesioniști și concepute în comun în colaborare cu tinerii.

1.12. Reprezentarea organizațiilor de tineret și a consiliilor de tineret în discuțiile cu autoritățile statului ar trebui sporită prin recunoașterea lucrătorilor de tineret ca actori-cheie în procesele de consultare și prin punerea la dispoziția acestora a spațiului și a resurselor necesare pentru a aduce o contribuție eficace. Este important să se elaboreze strategii pentru tineret care să consolideze legitimitatea implicării tinerilor în dialogul civil, să se înființeze consilii de tineret în țările în care acestea nu există și să se majoreze bugetele pentru tineret la toate nivelurile teritoriale, în special la nivel local.

1.13. Ar trebui să se acorde prioritate transparenței și egalității de șanse în dialogul civil, prin stabilirea unor criterii clare de selecție pentru participanții tineri și prin asigurarea faptului că atât asociațiile de tineret recunoscute, cât și mișcările de la nivel local au șanse egale de a se implica. Este esențial să se elaboreze standarde comune și un cadru de reglementare cuprinzător care să includă structuri de sprijin specifice, cum ar fi echipe și puncte de contact, pentru a se asigura că implicarea tinerilor în procesele de dialog este organizată și coerentă.

1.14. Structurile conduse de tineri trebuie să devină mai interconectate, pentru a încuraja cooperarea regională și pentru a asigura un schimb mai intens de idei și oportunități între grupurile eterogene. CESE solicită instituțiilor publice să asigure finanțare pentru sprijinirea rețelelor regionale de tineret și a spațiilor pentru tineret. În plus, este important să se consolideze implicarea organizațiilor de tineret în relațiile externe ale UE prin promovarea cooperării cu delegațiile UE și prin simplificarea procedurilor de solicitare a vizelor pentru tineri în cadrul programelor de mobilitate.

([2]) https://solidmed.eu/en.

## 2. **Context general**

2.1. CESE constată că tinerii sunt eterogeni din punct de vedere cultural, economic și politic. Experiențele și circumstanțele tinerilor variază mult; prin urmare, definițiile monodimensionale ale tineretului trebuie respinse prin recunoașterea caracteristicilor specifice ale numeroaselor grupuri de tineri și prin adoptarea unei abordări intersecționale pentru a evita trecerea cu vederea a diversității lor geografice și sociopolitice.

2.2. În timp ce multe instituții și organizații politice sunt construite de sus în jos și sunt caracterizate de structuri de putere extrem de concentrate, tinerii tind să se implice în structuri locale ascendente și mișcări la nivel local, mai ales în jurul problemelor politice care sunt subordonate pe agenda politică (de exemplu, clima și justiția socială, participarea politică, drepturile minorităților, drepturile animalelor) ([3]).

2.3. CESE recunoaște diferitele mijloace de comunicare și forme de activism politic utilizate frecvent de tineri, inclusiv lipsa de implicare, boicotarea structurilor instituționalizate și respingerea metodelor formale de activism politic, care par a fi alimentate mai degrabă de o deziluzie politică decât de o apatie politică ([4]).

2.4. Situația socioeconomică a tinerilor din regiune se caracterizează prin niveluri ridicate ale șomajului, forme de muncă atipică cu fracțiune de normă și informală, precum și salarii mici și lipsa unor locuri de muncă de calitate (inclusiv stagii neplătite). Regiunea se confruntă cu o proporție relativ ridicată de NEET, ajungând până la o treime din populația tânără. Problema actuală a inflației, precum și puterea de cumpărare scăzută în ceea ce privește locuințele și chiriile ridicate reprezintă o problemă presantă pentru tineri.

2.5. Numărul mare de abandonuri școlare, în special în rândul femeilor tinere, și rata ridicată a șomajului în rândul absolvenților din regiune indică o lipsă de calitate a sistemelor de învățământ, în special în zonele rurale, care nu reușesc să predea competențele necesare pentru piața muncii. Constrângerile în materie de accesibilitate reprezintă o provocare semnificativă, deoarece multe familii nu dispun de resursele necesare pentru a acoperi costurile educației. În plus, ponderea persoanelor cu înaltă calificare în rândul populației care migrează din regiune a crescut, ceea ce sugerează un exod al creierelor.

2.6. Situația reprezentanților tinerilor din regiune este caracterizată de probleme grave de securitate și de alte obstacole. Mai mult, femeile tinere, persoanele cu dizabilități, refugiații, migranții, minoritățile etnice și lingvistice, tinerii indigeni, tinerii din zonele rurale și membrii comunității LGBTQ+ și ai altor grupuri care provin dintr-un mediu vulnerabil, se confruntă cu provocări suplimentare în ceea ce privește reprezentarea, accesul la oportunități, piața muncii și alte domenii.

## 3. **Implicarea tinerilor în procesele participative de dialog social și civil**

### 3.1. ***Dialogul social***

3.1.1. Organizația Internațională a Muncii (OIM) definește dialogul social ca incluzând toate tipurile de negocieri, consultări sau schimburi de informații între reprezentanții guvernelor, organizațiile patronale și sindicate, sau în rândul acestora, pe teme de interes comun legate de politica socială și economică. Acesta poate exista ca un proces tripartit, guvernul fiind una dintre părți, sau poate consta în relații bipartite între lucrători și conducere. Procesele de dialog social pot fi informale sau instituționalizate și adesea combină elemente din ambele. Acestea pot avea loc la nivel național, regional sau de întreprindere și pot fi interprofesionale, sectoriale sau o combinație a acestora.

3.1.2. Dialogul social joacă un rol esențial în influențarea politicilor economice, sociale și de ocupare a forței de muncă și în promovarea convergențelor în ceea ce privește condițiile de viață și de muncă. Acesta este un instrument valoros pentru promovarea rezilienței economice și sociale, a competitivității și a creșterii durabile și incluzive, astfel cum se subliniază în avizul CESE SOC/764 ([5]).

([3]) Pe baza contribuțiilor reprezentanților tinerilor în timpul reuniunilor grupului de studiu și a Forumului tinerilor al Fundației Anna Lindh.

([4]) Pe baza contribuțiilor reprezentanților tinerilor în timpul reuniunilor grupului de studiu și a Forumului tinerilor al Fundației Anna Lindh.

([5]) JO C 228, 29.6.2023, p. 87.

3.1.3. Procesul de negociere colectivă este un instrument esențial al dialogului social, care vizează garantarea unor condiții de muncă decente și a justiției la locul de muncă. Necesitatea de a face față noilor provocări, cum ar fi tranziția echitabilă, schimbările climatice și emanciparea tinerilor, plasează dialogul social într-o poziție politică centrală, dincolo de negocierea salariilor. Având în vedere că aceste provocări afectează în special tinerii, este esențial să se asigure că tinerii joacă un rol semnificativ în organizațiile partenerilor sociali și să fie încurajați să se alăture acestor organizații.

3.2. ***Dialogul social în regiunea mediteraneeană***

3.2.1. „În regiune, organizațiile lucrătorilor, cum ar fi sindicatele, se confruntă cu dificultăți [...] în special în ceea ce privește afilierea, libertatea de asociere și eficacitatea în apărarea drepturilor și afirmarea revendicărilor lor. Multe guverne din regiunea MENA impun restricții asupra libertății de asociere ([6])."

3.2.2. Țările din regiune se caracterizează adesea prin absența unui cadru suficient pentru un dialog social eficace. În timp ce unele cadre naționale de dialog social asigură un dialog social tripartit, structurile independente de dialog sectorial și bipartit la nivelul întreprinderilor sunt foarte limitate. Densitatea sindicală și acoperirea negocierilor colective rămân relativ scăzute. Acest lucru duce la capacități limitate ale partenerilor sociali de a influența procesul decizional public și, în consecință, situația socioeconomică a persoanelor, în special a tinerilor.

3.2.3. Pentru a construi structuri de dialog social reziliente și de succes, organizațiile patronale și sindicatele trebuie să devină instituții de bază ale cadrului societal. CESE salută inițiative precum Dialogul social sud-mediteraneean (SOLiD), care permite schimburi interregionale de bune practici, și cadrele juridice și structurale. CESE solicită Comisiei Europene să sprijine o a treia fază a proiectului SOLiD, pentru a se asigura că instrumentele dezvoltate sunt puse în aplicare în mod durabil. În plus, această fază ar trebui utilizată pentru a elabora o Cartă a tineretului similară Cartei femeii ([7]) - deja existentă - și pentru a lua în considerarea beneficiile instituirii unor mecanisme consultative axate pe tineret.

3.3. ***Dialogul civil***

3.3.1. Deși nu a fost adoptată o definiție universală a dialogului civil, acesta este recunoscut pe scară largă ca o componentă-cheie a activității organizațiilor societății civile menite să asigure că vocile cetățenilor sunt auzite în procesele decizionale, în special având în vedere nivelul ridicat de încredere în OSC, eficacitatea tot mai mare a participării societății civile și declinul mecanismelor participative tradiționale ([8]).

3.3.2. Componentele sectorială, transversală și orizontală ale dialogului civil promovează colaborarea și incluziunea în guvernanța publică, sporind legitimitatea și responsabilitatea politicilor. Acest lucru se realizează prin două dimensiuni complementare: 1) dialogul între organizațiile societății civile pentru a face schimb de opinii și de expertiză; și 2) dialogul structurat dintre organizațiile societății civile și instituțiile guvernamentale pentru a se asigura că în procesul de elaborare a politicilor sunt luate în considerare diverse voci.

3.3.3. Declinul mecanismelor participative tradiționale evidențiază nevoia urgentă de procese inovatoare de dialog civil care să se alinieze la interesele și la modalitățile de implicare ale tinerilor ([9]).

3.3.4. Dialogul UE cu tinerii ([10]) și „testul UE pentru tineret" ([11]) sunt exemple solide de instrumente participative de elaborare a politicilor care implică reprezentanți ai tinerilor în consultări, evaluări ale impactului și acțiuni de atenuare a impactului, promovând integrarea aspectelor legate de tineret la nivel instituțional.

([6]) «The future of work: Trade unions in transformation», *International Journal of Labour Research*, 2019, vol. 9, Ediția 1-2 (p. 226).
([7]) https://solidmed.eu/sites/default/files/2023-05/Womens-charter.pdf.
([8]) „The impact of civil society organisations in Europe", Societatea civilă Europa, 2019; ii) Viitorul Europei, Sondajul Eurobarometru special 500, p. 19; 2020.
([9]) „Political Participation and EU Citizenship: Perceptions and Behaviours of Young People", Comisia Europeană, 2016; „Co-deciding with Citizens: Towards Digital Democracy at EU Level", European Citizen Action Service (Serviciul European pentru Acțiune Cetățenească), 2015.
([10]) Avizul Comitetului Economic și Social European – „Consolidarea acțiunilor subsecvente dialogului UE cu tinerii prin intermediul monitorizării și al orientărilor privind transparența" (JO C, C/2024/6866, 28.11.2024, ELI: http://data.europa.eu/eli/C/2024/6866/oj).
([11]) JO C 486, 21.12.2022, p. 46.

3.4. ***Dialogul civil în regiunea mediteraneeană***

3.4.1. În contextul unei nemulțumiri tot mai mari față de instituțiile politice, dialogul civil apare ca un mecanism esențial pentru a reduce decalajul de încredere dintre public și factorii de decizie și pentru a răspunde frustrărilor publicului, în special în ceea ce privește probleme presante precum șomajul, coeziunea socială și schimbările climatice.

3.4.2. Absența unor standarde comune și a unui cadru de reglementare cuprinzător conduce la variații semnificative în practicile de dialog civil. În plus, diversele contexte politice, moștenirile istorice, normele culturale și structurile societale de la nivelul țărilor duc la fragmentare, ceea ce cauzează inconsecvență și informalitate în dialogul civil din întreaga regiune.

3.4.3. Multe oportunități de dialog se limitează la evenimente de consultare punctuale, mai degrabă decât la inițiative de dialog veritabile, ceea ce ridică probleme legate de incluziune, responsabilitate și transparență. În timp ce dialogul sectorial are loc cu o anumită frecvență, dialogul transversal este neregulat și nu dispune de procese structurate, ceea ce duce la discontinuitate și inconsecvență.

3.4.4. Restrângerea spațiului pentru societatea civilă subminează eficiența organizațiilor societății civile, limitând capacitatea acestora de a susține schimbarea. Cadrele juridice restrictive, cooptarea statului, obstacolele birocratice, finanțarea selectivă și cenzura erodează și mai mult autonomia și impactul OSC în dialogul civil. În unele țări, aceasta afectează, de asemenea, posibilitățile de cooperare cu organizațiile interguvernamentale.

3.4.5. Platformele de comunicare socială și instrumentele digitale de comunicare transformă peisajul dialogului civil, oferind noi căi pentru implicarea tinerilor. Cu toate acestea, problemele legate de siguranță, dezinformare, hărțuirea online și decalajul digital trebuie soluționate pentru a asigura structuri de dialog incluzive și constructive ([12]).

4. **Cerințe și provocări actuale în regiunea mediteraneeană pentru procesele participative instituționale din perspectiva tinerilor**

4.1. Procesele de dialog social și civil sunt o piatră de temelie a participării democratice. Organizațiile societății civile, organizațiile patronale și sindicatele întâmpină dificultăți în a participa efectiv la procesele decizionale. Libertatea de asociere, libertatea de exprimare și, în general, competența și capacitatea entităților care reprezintă angajatorii, lucrătorii și societatea civilă de a le apăra drepturile și de a le exprima cererile sunt limitate în numeroase țări din regiunea MENA. Este nevoie să fie sprijinite procesele democratice care depășesc sfera alegerilor, creând mecanisme participative, caracterizate prin libertate civică, transparență, accesibilitatea informațiilor și oportunități pentru toți.

4.2. CESE subliniază că, în ciuda potențialului lor enorm, tinerii rămân adesea excluși din procesele participative ([13]). Participarea scăzută a tinerilor la alegeri, numărul redus de lideri cu vârsta sub 35 de ani în poziții la nivel înalt și cazurile de *tokenism* sau de excludere din procesele participative indică faptul că tinerii încă se confruntă cu obstacole în calea implicării depline în procesul decizional. Lipsa diversității în rândul factorilor de decizie, în special subreprezentarea grupurilor dezavantajate, face ca tinerilor să le fie dificil să găsească modele la care să se poată raporta.

4.3. Structurile de dialog social și civil sunt încă înrădăcinate în paradigme și metodologii învechite, care nu reușesc să implice tinerii. Neîncrederea și deziluzia față de structurile instituționalizate, determinate de utilizarea unor agende prestabilite și de lipsa capacității de a integra din punct de vedere structural tinerii în cadrele organizaționale, reflectând în mod adecvat interesele tinerilor, împiedică participarea activă a acestora.

4.4. Percepția structurilor tradiționale de putere și de conducere (cum ar fi structurile patriarhale) și prejudecățile legate de tineri reprezintă bariere în calea implicării tinerilor. Deși femeile tinere se confruntă cu provocări și bariere, este important să se sublinieze eforturile organizațiilor de femei de a depăși structurile tradiționale opresive.

([12]) A se vedea sinteza politică a Euromesco, intitulată *Youth deliberation and participation in the Euro-Mediterranean region* (2023).

([13]) *Be Seen, Be Heard: Understanding young people's political participation* (A fi văzut, a fi auzit: Înțelegerea participării politice a tinerilor) https://www.youthforum.org/files/UPDATED_UN_REPORT_TBS_Accessible_Version_090622.pdf.

4.5. Desfășurarea unor activități de cercetare adecvate privind tinerii este o condiție prealabilă pentru identificarea provocărilor și includerea intereselor tinerilor în procesele participative. Lipsa accesibilității datelor, în special la nivel local, și lipsa de date defalcate privind realitățile de pe teren ale tinerilor, în special ale celor din zonele rurale și ale femeilor tinere, reprezintă provocări majore care perpetuează subreprezentarea intereselor tinerilor în diferite domenii de politică.

4.6. Implicarea tinerilor în inițiativele de dialog social și civil este limitată de factori logistici (de exemplu, probleme legate de mobilitate și de vize) și de lipsa infrastructurii. CESE subliniază necesitatea unor mecanisme eficace de sprijin pentru tineri, inclusiv resurse economice, sociale și educaționale.

4.7. CESE evidențiază nevoile tinerilor vulnerabili, inclusiv ale tinerilor NEET, ale femeilor tinere, ale persoanelor cu dizabilități, ale refugiaților, ale migranților, ale minorităților etnice și lingvistice, ale tinerilor indigeni, ale tinerilor din zonele rurale și ale membrilor comunității LGBTQ+. De asemenea, CESE subliniază provocarea de a comunica cu tinerii din comunitățile locale și de a-i include pe cei cărora le este interzisă participarea la activități politice și ale societății civile. Proiectele și inițiativele locale pentru tineret se confruntă adesea cu un deficit de resurse financiare și de sprijin politic.

4.8. Societatea civilă organizată din țările MENA a dat dovadă de reziliență și de un angajament ferm față de valorile democratice, pledând pentru drepturile omului, participarea tinerilor și statul de drept prin colaborare transnațională. În pofida tensiunilor politice, a preocupărilor în materie de securitate și a constrângerilor în materie de resurse, numeroase organizații ale societății civile, inclusiv partenerii sociali, continuă să depună eforturi în vederea unei viziuni comune a Mediteranei ca un spațiu comun integrat.

## 5. **Recomandări**

### 5.1. ***Recomandări comune***

5.1.1. Implicarea tinerilor în fiecare etapă a procesului de elaborare a politicilor – de la luarea deciziilor până la punerea în aplicare și evaluare –, prin crearea unor structuri incluzive și transparente, cum ar fi cadrele de dialog pe termen lung, facilitate de moderatori profesioniști, și crearea de spații împreună cu tinerii pentru a asigura participarea lor activă. În plus, este esențial să se instituie mecanisme solide de monitorizare, de feedback și de răspundere pe parcursul întregului proces ([14]).

5.1.2. Numirea noului comisar pentru Mediterana ar trebui să faciliteze noi modalități de consolidare a rolului implicării tinerilor în procesul de elaborare a politicilor UE, inclusiv în politica de vecinătate, prin crearea unei structuri permanente de implicare a tinerilor, cu participarea CESE.

5.1.3. CESE solicită proceduri de selecție echilibrate și favorabile incluziunii, pentru a preveni suprareprezentarea tinerilor și a organizațiilor cu acces privilegiat, prin asigurarea unor etape de selecție preliminare transparente și accesibile.

5.1.4. Măsurile inovatoare pentru includerea tinerilor în structurile de dialog social și civil sunt importante pentru a-i plasa în centrul structurilor organizaționale (introducerea cotelor de tineret ar trebui discutată). Aceasta include promovarea unei culturi a cooperării în locul competiției, gestionarea adecvată //////// respectuoasă a potențialelor dezacorduri și recunoașterea tinerilor ca experți în domeniile lor prin încorporarea lor în poziții-cheie. Utilizarea de noi forme de comunicare, în special a instrumentelor digitale, și crearea de noi discursuri sunt esențiale pentru a ajunge la tineri. CESE pledează, totodată, pentru eliminarea barierelor lingvistice în cadrul programelor internaționale, permițând persoanelor să vorbească în limba lor maternă ori de câte ori este posibil.

5.1.5. CESE subliniază importanța creării de oportunități de consolidare a capacităților pentru tineri, pentru a dezvolta competențele esențiale în vederea asumării rolurilor de lider în cadrul organizațiilor și a negocierii cu factorii de decizie.

([14]) Studiul CESE pe tema „Participarea structurată și semnificativă a tinerilor la procesele de elaborare a politicilor și de luare a deciziilor – Cartografierea bunelor practici de la nivel local, național, european și internațional”.

5.1.6. UE are un rol crucial de jucat în sprijinirea integrării regionale. Interconectarea structurilor conduse de tineri este un pas important în promovarea schimbului (inter)regional de idei, culturi și practici de cooperare în această regiune diversă și în rândul acestui grup eterogen. CESE solicită sprijinirea rețelelor regionale de tineret și asigurarea finanțării necesare pentru evenimentele legate de tineret.

5.1.7. După cum se menționează în REX/566 ([15]), este important să se consolideze implicarea tinerilor în relațiile externe ale UE. CESE își reiterează recomandarea de a promova cooperarea dintre organizațiile de tineret și delegațiile UE și de a crește gradul de sensibilizare cu privire la politicile pentru tineret. În plus, procedurile de solicitare a vizelor trebuie să fie ușor accesibile, în special pentru tineri.

5.1.8. CESE subliniază că, pentru a permite implicarea structurală a reprezentanților tinerilor, trebuie să se garanteze securitatea participanților, în special în domeniul drepturilor omului, al justiției climatice și al drepturilor lucrătorilor. CESE subliniază că este necesară implicarea reprezentanților grupurilor defavorizate în procesele participative și solicită eforturi suplimentare pentru a crea structuri accesibile pentru o reprezentare diversă. În plus, este esențială elaborarea de programe de sprijin care să se adreseze grupurilor vulnerabile. Este important să se mărească bugetele pentru tineret la toate nivelurile teritoriale, și, în special, să se acorde sprijin comunităților locale și să se prevadă resurse financiare pentru mobilitatea tinerilor. Programe precum Erasmus + oferă tinerilor, lucrătorilor de tineret și organizațiilor axate pe activitățile pentru tineret o oportunitate de colaborare.

5.1.9. CESE remarcă faptul că sistemele de învățământ ar trebui să creeze ecosisteme de sprijin pentru dobândirea seturilor de competențe adecvate (de exemplu, alfabetizarea politică și digitală), astfel încât tinerii să se poată implica cu mai multă încredere în procesele participative. Societatea civilă și organizațiile partenerilor sociali ar trebui să ofere tinerilor ateliere de consolidare a capacităților, ca parte a programelor și inițiativelor lor educaționale, inclusiv printr-o colaborare mai strânsă cu mediul academic și cu mediul de afaceri.

5.1.10. CESE subliniază necesitatea cercetării axate pe rolurile tinerilor în cadrul pieței forței de muncă, în educație, în procesele participative și în viața comunității. Cooperarea dintre universități, institute de cercetare, programe de educație și formare profesională (EFP) și instituții de învățământ secundar din regiune trebuie consolidată, punând în centrul acesteia implicarea activă a tinerilor și creând medii de cercetare sigure. Cercetarea de teren la nivel local, pe termen lung și prin rotație, pentru a afla mai multe informații despre structurile locale de tineret, poate oferi cunoștințe esențiale pentru integrarea cu succes a intereselor tinerilor.

5.1.11. Având în vedere că ponderea persoanelor cu înaltă calificare în rândul populației care migrează din regiune a crescut, CESE solicită să se ia măsuri eficiente de combatere a exodului creierelor.

### 5.2. *Recomandări privind implicarea tinerilor în dialogul social*

5.2.1. CESE subliniază necesitatea unor reforme ale pieței muncii cu scopul de a facilita tranziția de la munca informală la munca legală și decentă și de a soluționa problemele legate de formele de muncă atipică și precară. Este vorba despre una dintre cele mai presante probleme din regiune. CESE recomandă elaborarea de planuri de acțiune naționale împreună cu partenerii sociali, în conformitate cu Recomandarea nr. 204 a OIM ([16]).

5.2.2. CESE evidențiază importanța măsurilor de promovare a participării active pe piața muncii și a furnizării de servicii publice de calitate, cum ar fi îngrijirea copiilor și îngrijirea pe termen lung de bună calitate și la prețuri accesibile, pentru a încuraja angajarea tinerelor femei. CESE recomandă, de asemenea, să se acorde prioritate drepturilor sociale prin elaborarea de instrumente naționale.

5.2.3. CESE subliniază necesitatea de a consolida dialogul social tripartit și bipartit, în special prin punerea în aplicare cuprinzătoare a convențiilor fundamentale ale OIM privind dialogul social, inclusiv a Convențiilor OIM C098 ([17]), OIM C135 ([18]), OIM C087 ([19]) și OIM C154 ([20]). De asemenea, este esențial să se consolideze rolul partenerilor sociali în formularea politicilor și strategiilor naționale. Înființarea de observatoare pentru monitorizarea implicării partenerilor sociali în procesele decizionale publice s-ar putea dovedi un instrument eficient pentru crearea unui cadru adecvat pentru dialogul social.

([15]) JO C 184, 25.5.2023, p. 5.
([16]) R204 a OIM – Recomandare privind tranziția de la economia informală la economia formală, 2015 (nr. 204).
([17]) OIM C098 – Convenția privind aplicarea principiilor dreptului de organizare și negociere colectivă, 1949 (nr. 98).
([18]) OIM C135 – Convenția privind protecția reprezentanților lucrătorilor, 1971 (nr. 135).
([19]) OIM C087 – Convenția privind libertatea sindicală și apărarea dreptului sindical, 1948 (nr. 87).
([20]) OIM C154 – Convenția privind negocierea colectivă, 1981 (nr. 154).

5.2.4. CESE subliniază beneficiile planurilor de acțiune pentru tineret, care ar putea servi drept foi de parcurs, cu acțiuni și instrumente specifice pentru cadre organizaționale mai favorabile incluziunii pentru participarea tinerilor la organizațiile partenerilor sociali. În plus, consolidarea capacităților organizațiilor în ceea ce privește formarea în domeniul abilităților de negociere, precum și formarea specifică pentru a răspunde nevoilor grupurilor defavorizate, poate oferi tinerilor un punct de intrare cu prag scăzut în structurile de dialog social. Ar putea fi mai potrivit să se introducă programe de mentorat decât programe de leadership, deoarece primele oferă ocazia de a-i întâlni și de a-i forma pe viitorii lideri de pe poziții de egalitate.

5.2.5. CESE subliniază importanța de a se sprijini crearea de structuri de dialog social la nivelul întreprinderilor. Consiliile lucrătorilor sunt un instrument necesar pentru a face întreprinderile mai reziliente, mai performante din punct de vedere economic și mai capabile să creeze locuri de muncă decente, precum și pentru a promova democrația la locul de muncă (a se vedea SOC/746 ([21])).

5.2.6. Este esențială includerea tinerilor lucrători în structurile de dialog social la nivel de întreprindere. Încurajarea tinerilor să participe la procesele democratice la locul de muncă sprijină implicarea tinerilor și îi ajută să dobândească abilități și experiență în reprezentarea intereselor lor. Pentru a oficializa interesele tinerilor, CESE recomandă încurajarea tinerilor lucrători să participe la negocieri colective pentru a-și putea reprezenta interesele în contractele colective de muncă.

5.2.7. Înființarea unor structuri reprezentative orientate către tineri la nivel de întreprindere este o modalitate eficientă de a încorpora din punct de vedere structural participarea tinerilor la structurile de dialog social. CESE evidențiază exemplul consiliilor de reprezentare ale tinerilor („Jugendvertrauensräte" – JVR) ([22]) înființate în Austria. Aceste consilii reprezintă interesele economice, sociale, în materie de sănătate și culturale ale tinerilor angajați și ucenici din întreprinderi. Fiecare întreprindere cu cinci sau mai mulți lucrători tineri este obligată să faciliteze alegerea democratică a consiliului de reprezentare al tinerilor de către Adunarea Tinerilor. Membrii consiliului de reprezentare al tinerilor au drepturi și obligații speciale garantate prin lege, astfel încât să reprezinte interesele tinerilor angajați. Legitimarea tinerilor lucrători prin alegeri consolidează credibilitatea lor la locul de muncă și le permite să dobândească abilități și experiență în reprezentarea lucrătorilor.

### 5.3. *Recomandări privind implicarea tinerilor în dialogul civil*

5.3.1. Ar trebui stabilite standarde comune și un cadru de reglementare cuprinzător care să ofere mecanisme structurate de implicare. Instituțiile ar trebui să creeze structuri de sprijin specifice, inclusiv echipe specializate și puncte de contact, pentru a facilita dialogul regulat și organizat cu organizațiile societății civile. Ar trebui realizate evaluări periodice ale proceselor de dialog civil pentru a identifica deficiențele și domeniile în care sunt necesare îmbunătățiri, asigurându-se că practicile de implicare continuă să fie eficace și favorabile incluziunii.

5.3.2. Ar trebui să se garanteze că procesele de dialog civil sunt incluzive, acestea adresându-se direct diverselor grupuri, inclusiv femeilor, minorităților și comunităților vulnerabile, furnizând sprijin financiar și resurse organizațiilor de tineret, promovând strategii incluzive și facilitând crearea de rețele și colaborarea între tineri.

5.3.3. Ar trebui îmbunătățite inițiativele de consolidare a capacităților atât pentru tinerii reprezentanți ai organizațiilor societății civile, cât și pentru tinerii funcționari publici. În cazul tinerilor reprezentanți, ar trebui să se pună accentul pe alfabetizarea politică, promovare și înțelegerea proceselor democratice, pentru a le permite să influențeze mai eficient rezultatele politicilor. În cazul funcționarilor publici, ar trebui să se asigure posibilități de perfecționare pentru a le crește capacitatea de a gestiona în mod eficient dialogul civil.

5.3.4. Ar trebui crescute investițiile în infrastructura digitală pentru a oferi noi căi pentru dialogul civic și pentru a soluționa problema accesului limitat la internet cu care se confruntă mulți tineri. Ar trebui îmbunătățite competențele digitale în rândul tinerilor pentru a le permite să își exprime opiniile, să organizeze campanii și să se implice mai eficient în colaborarea transfrontalieră. Ar trebui utilizate platformele de comunicare socială și alte instrumente digitale pentru diseminarea informațiilor, implicarea unui public de tineri mai larg și conectarea tinerilor dincolo de frontiere, promovând un dialog mai incluziv, mai sigur și mai accesibil.

5.3.5. Ar trebui să se investească în promovarea unei culturi a dialogului civil și a participării, prin integrarea educației civice în programele școlare și prin promovarea campaniilor educaționale de sensibilizare cu privire la dialogul civil și la solidaritate ca elemente-cheie pentru incluziunea socială. Ar trebui să se simplifice procedurile pentru ca organizațiile societății civile (OSC) să desfășoare proiecte civice în instituțiile de învățământ, reducând, în același timp, supravegherea din partea guvernului pentru a permite o implicare civică mai autentică.

([21]) JO C 228, 29.6.2023, p. 43.
([22]) https://www.oegj.at/content/dam/oegj/downloads/dokumente/20220915%20H2JVR%20Brosch%C3%BCre%20WEB.pdf (numai în limba germană).

5.3.6. Consiliile de tineret ar trebui recunoscute ca actori legitimi și ar trebui sprijinită înființarea de consilii independente de tineret în țările în care acestea nu există. Ar trebui mărite bugetele pentru tineret la toate nivelurile teritoriale și ar trebui înființate comitete consultative locale cu reprezentanți ai tinerilor, pentru a intensifica dezbaterea civilă la nivel local. Ar trebui elaborate strategii pentru tineret care să consolideze componenta tineretului în procesele de dialog civil, oferind tinerilor căi directe de a influența guvernanța locală și asigurându-se că vocile lor se fac auzite în procesele decizionale.

5.3.7. Ar trebui recunoscută importanța activităților pentru tineret în dialogul civil. Organizațiile de tineret ar trebui să ocupe un spațiu mai mare și să fie mai bine reprezentate în rândul omologilor de la nivelul statului în cadrul inițiativelor de dialog civil (care implică de obicei OSC, dar nu întotdeauna OSC conduse de tineri). Acest lucru include consolidarea legitimității lucrătorilor de tineret și asigurarea recunoașterii acestora ca actori-cheie de care trebuie să se țină seama în timpul proceselor de consultare și în cadrul mecanismelor de dialog structurat cu autoritățile.

5.3.8. Ar trebui promovat dialogul între generații prin crearea unor mecanisme de conducere în comun bazate pe schimb, colaborare, coordonare și creare în comun. Această abordare ar trebui să includă îndrumarea generațiilor mai în vârstă cu privire la modul de a lucra cu tinerii, consolidarea solidarității și acceptarea schimbărilor dinamice pe care tinerii le aduc dialogului civil. Schimbarea discursului despre tineri prin recunoașterea contribuțiilor lor va legitima și mai mult rolul lor în procesul decizional ([23]).

Bruxelles, 23 ianuarie 2025.

*Președintele*
*Comitetului Economic și Social European*
Oliver RÖPKE

([23]) https://www.eesc.europa.eu/ro/our-work/opinions-information-reports/opinions/promoting-european-intergenerational-solidarity-towards-eu-horizontal-approach.